

2. Войціховський А. В. Міжнародне право : підручник / Войціховський А. В. ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 544 с.
3. Міжнародне гуманітарне право. Довідник для журналістів / Гнатовський М. М., Короткий Т. Р., Хендель Н. В. 2-ге вид., допов. Одеса : Фенікс, 2015. 92 с.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри Грушко М. В.

МЕЛЬНИЧУК ДАРИНА РУСЛАНІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»

ГІБРИДНА ВІЙНА: ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ

Офіційне визначення «гібридної війни» відсутнє в сучасному міжнародному праві. Проте окреслення цього поняття є досить важливим на сьогодні, зокрема через дії Російської Федерації на Сході України. Така ситуація ускладнюється й тим, що збройний конфлікт з Російською Федерацією не отримав належної правової оцінки, не визначений як міжнародно-правовий конфлікт, що має статус війни. Головна особливість цього конфлікту полягає в тому, що супротивник заперечує свою присутність та намагається уникнути правових наслідків за свої дії.

Міжнародне гуманітарне право визнає два види збройних конфліктів: міжнародний збройний конфлікт та збройний конфлікт неміжнародного характеру. Вперше ситуацію на Донбасі назвав неміжнародним збройним конфліктом Міжнародний Комітет Червоного Хреста 23 липня 2014 р. у своєму заклику щодо поваги сторонами конфлікту в Україні міжнародного гуманітарного права та докладання сторонами конфлікту всіх зусиль щодо пошуку, ідентифікації та репатріації тіл загинилих пасажирів авіарейсу МН17 Амстердам – Куала-Лумпур.

У зв'язку з еволюцією системи міжнародних відносин, змінилась і природа сучасних конфліктів. В інформаційному просторі широкого поширення набули терміни «гібридна війна» та «гібридна агресія». У доктрині права існує багато підходів до трактування поняття «гібридна війна» або «гібридний конфлікт».

Г. Динис зазначає, що «гібридна війна / гібридний конфлікт» – це несформовані правовідносини, учасниками, яких є державні та недержавні суб'єкти, регулярні збройні сили, нерегулярні воєнізовані формування, що поєднують традиційні та нетрадиційні

методи, терористичні засоби ведення війни з використанням новітніх видів озброєнь та високих інформаційно-комунікаційних технологій для дезорганізації, деморалізації збройних сил противника та населення на території державного утворення з метою отримання воєнно-політичної перемоги над противником [3, с. 110]. Проте слід зазначити, що створення державою-агресором гібридного конфлікту має також на меті економічну, інформаційну та соціальну дестабілізацію держави. Для цього використовуються технології XXI століття: електронні, кібероперації, медіа-віруси, що несуть приховані ідеї для проникнення в інформаційне поле суспільства. Адже ще 30 років тому неможливо було уявити, як сильно мережа Інтернет впливатиме на життя суспільства, в тому числі і на політичне.

Є. Магда влучно відмічає, що в умовах гібридної війни бойові дії є другорядними, а на перший план виходять інформаційні операції та інші важелі впливу, а війна полягає у прагненні однієї держави агресивно діяти на свідомість мешканців іншої. Дослідник робить висновок, що метою гібридної війни є прагнення не знищити мільйони людей, а залякати й деморалізувати їх [4].

Такого ж висновку доходить О. Батрименко, який вважає, на перше місце в такому виді конфліктів виходить дезорганізацію управління державою, руйнування економіки і транспорту, позбавлення збройних сил супротивника тилової інфраструктури, а отже, і можливостей вести збройну боротьбу. Головною метою в такому виді конфліктів є дезінформація населення, шляхом впровадження спотворених новин, перекоханих подій та інформації для дискримінації влади або певної людини [1, с. 136].

Отже, можемо дійти висновку, що «гібридна війна» або «гібридний конфлікт» передбачає поєднання класичного способу ведення війни з використанням сучасних засобів (наприклад, провокаторів на телебаченні, розповсюдження фейкових новин, як інструменту інформаційної війни), для досягнення конкретної мети державою-агресором. На прикладі України, можемо сказати, що «гібридний» збройний конфлікт на території нашої держави включає ознаки як міжнародного, так внутрішнього збройного конфлікту. Тобто відбувається зовнішня інтервенція, замаскована під гуманітарну допомогу, захист прав російськомовного населення [2, с. 44].

Надання таким поняттям як «гібридна війна» та «гібридний конфлікт» офіційного визначення має доволі важливе значення, оскільки після цього можна надавати юридичну оцінку тим процесам і явищам, які відбуваються під час таких конфліктів. В перспективі це може сприяти створенню механізмів для врегулювання таких конфліктів, а також надасть можливість застосувати належну правову процедуру для притягнення до відповідальності країни-агресора відповідно до норм міжнародного

права. Це має визначальне значення при захисті прав людини, в тому числі для захисту осіб, які стали жертвою так званої «гібридної війни».

Список використаних джерел

1. Батрименко О. В. Особливості сучасних збройно-політичних конфліктів : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2006. 238 с.
2. Воєнні аспекти протидії «гібридній» агресії: досвід України : монографія / колектив авторів ; за заг. ред. А. М. Сиротенка. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 176 с.
3. Динис Г. Сучасні гібридні збройні конфлікти: правові аспекти (приклад агресії Російської Федерації проти України) : збірник наукових праць. Київ, 2016. С. 103–111.
4. Магда Є. М. Гібридна війна: сутність і структура феномену. *Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки»*. 2014. № 4. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/2489/2220

Науковий керівник: асистент кафедри Владишевська В. В.

МОСЕЙКІН ОЛЕКСАНДР СЕРГІЙОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»

МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО ТА ТЕРОРИЗМ: ТОЧКИ ПЕРЕТИНУ

Актуальність обраної теми зумовлюється загрозою збільшенню впливу терористичних угруповань на ситуацію міжнародно-правової безпеки. Чи підпадає питання боротьби із тероризмом під сферу дії Міжнародного гуманітарного права (далі – МГП), як встановити правовий статус винних у скоєнні злочинів осіб, та умови їх притягнення до відповідальності – усе це потребує свого неодмінного дослідження і роз'яснення.

У ряді суміжних понять «війна», «агресія», «геноцид», «екстеремізм», що або знаходять своє закріплення у нормах МГП, або ж опосередковано пов'язані з ним, особливе місце займає поняття «терор». Деякі зарубіжні дослідники терор розглядають, як особливий різновид соціального конфлікту. Перш за все, з'ясовуючи наявність цих самих точок перетину МГП та тероризму, варто зауважити, що дана галузь права не дає визначення «тероризму», однак забороняє в період збройних конфліктів (далі – ЗК) більшість діянь, які кваліфікуються як «терористичні», якщо б вони були вчинені в мирний час, тобто